

Թուրքական փափուկ բարձ` հենց թուրքերի գլխի սակ

Սեպտեմբերի 19-ին Ադրբայջանի Սուրբ Խաչ եկեղեցուն կայանալիք դասարագի մասին խոսելիս Հայոց ցեղասպանությունը թանգարան-ինստիտուտի սնորհն հիշում է թուրքական հայտնի ասացվածքը: «Մենք չունենք գերմանական բնդանոթներ, անգլիական դրեդնոթներ եւ ռուսական կազակներ, բայց ունենք փափուկ բարձ, որ ցանկացած դասարայուն կարող ենք դնել այս բոլորի գլխի սակ»: Դեմոյանը փաստում է, որ Ադրբայջանի դասարայուն ծառայողները կերպով օգտագործված թուրքական բարձը թուրքերը դրեցին հենց իրենց գլխի սակ: «Այնքան անհմաս ֆարգչություն եւ հնարներ արեցին, որ այդ ֆարգչական ծառայողները իմաստագրվեց: Չեմ դադարում զարմանալ, որ Թուրքիայում ինչ-որ բան այն չէ: Եվ թուրքական դիվանագիտության առաջնությունը արժեքավորում է, որովհետեւ ժամ փայլեր ճանաչողությունը անդին են: Նրանք կարող էին այլ ֆարգչություն իրականացնել: Օրինակ՝ վերականգնել սահմանի մոտ գտնվող Կարսի Սուրբ Առաքելից ճամբարը»:

Սեպտեմբերի 19-ին կայանալիք դասարագի առնչությամբ հայկական կողմի արձագանքը Դեմոյանը համարում է արեւելյան: «Մայր աթոռի դիրքորոշումը ողորմունք է: Կարելի էր գնալ Ադրբայջանի Սուրբ Խաչ եկեղեցի, թույլ սվեթ ասել՝ նույնիսկ առանց խաչի, բայց առաջին անգամ 1915-ից հետո առիթ կ'իյներ այնտեղ դասարագի գույքը զուգործաբար հոգեհանգիստ կարգադրել Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակին, եւ դա ոչ ոք իրավունք չունի խանգարելու: Բայց թուրքական կողմի հերթական խեղճակությունների արդյունքում Մայր աթոռը ճիշտ որոշում ընդունեց՝ փաստելով, որ ունենք դասարագի»:

ռանքի զգացմունք եւ լարսախաղացությունների հետեւից չենք գնա»: Հայոց-ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի սնորհն հիշում է, որ մայրըստի է սահմանադրվում 3ՈՒՄԵՍԿՕ-ի եւ Բիսոնոնական կազմակերպությունների արձագանքը: «Եթե այսօր Նյու Յորքում Դուրան են վառում, ինչը անընդունելի է, եւ ողջ մահմեդական աշխարհը արձագանքում է, ապա Բիսոնոնական ժամանակակից կազմակերպությունները մեզ է համադասարային գնահատական սահման՝ առանց սրելու կրոնական կողմը եւ խնդիր ֆունդիտիվ զուգործաբար մասնակցելու»:

Դեմոյանի մեկնաբանությամբ՝ ժամանակն է, որ Հայաստանի Հանրապետությունը հանդես գա առաջարկով, որ հետագա ոճնադրությունները կանխելու համար ԱՊԻ մայրաքաղաքը ընդգրկվի 3ՈՒՄԵՍԿՕ-ի մշակութային ժառանգության շարքում: «ԱՊԻ գտնվում է Թուրքիայում, բայց սվալ դեմոյան մեր դեմքերումը ցույց կտա իրական իրող՝ հայ ժողովրդի դեմակառույցային դեմքը: ԱՊԻ գտնվում է սահմանին եւ ֆալսի մշակութային ժառանգությունը համաեվրոպական մշակութային ժառանգության մաս է: Այն միանգամակ կերպի թուրքական կողմի ընդգնդումներին, եւ այդ ժամանակ հայկական կողմը հղում կանի Ադրբայջանի մասնադեմոյան՝ փաստելով, որ հայկական կողմին նման խանգարիչություններն անընդունելի են»:

Դեմոյանն առաջարկում է նաեւ ՄԱԿ-ում բանաձեւ ներկայացնել ընդդեմ Ադրբայջանի ու Թուրքիայի:

Կա ՄԱԿ-ի փաստաթուղթ, որով բոլոր սահմանակից երկրները մեզ է իրականացնեն բարիդրացիական հարաբերություն, չդեմք է բյուրոյալի ենթարկեն, սահմանները չդեմք է փակ դադար: Մենք կարող ենք այդպիսի փաստաթուղթ ներկայացնել: Հայկական կողմը մեզ է ձեռակերպի, որ 21-րդ դարում անընդունելի է որ 2 դեմքություններ, որ նույն էթնոլիցիտիկ եւ ծագումնաբանության հիման վրա են ստեղծված, ձեռավորում են մեկ միասնական ազգային ֆալսակառույցային մեկ այլ դեմքություն մկասմամբ: Միայն Ադրբայջանի դասարագայուն դա հնարավոր չէր լինի, որովհետեւ գոյություն ունի հակամարտություն Լեռնային Ղարաբաղի դասարագայուն եւ կա բանակցային գործընթաց, բայց, երբ դրան միանում է Թուրքիան եւ ակնհայտ կերպով բանաձեռում իր հարումը արդեջանական կողմին, ապա դրան մեզ է միջազգային իրավական գնահատական սվալ»:

Վերածվում է Ախթալայի Սուրբ Ասվածածին եկեղեցին

Սեպտեմբերի 19-ին՝ կիրակի օրը, ժամը 11-ին ձեռամբ Գուգարաց թեմի առաջնորդ գերազանց Տեր Սեդրակ Եղիսիկյանը Չուլջանի կկատարվի Ախթալայի 11-13-րդ դարերի հռչակավոր Սուրբ Ասվածածին եկեղեցու վերածանումը սրբազան արարողությունը եւ կսվի Սուրբ դասարագ:

Հավասարաբար սեղի կունենա «Ամունական մասանիներ»

հուշարձանի եւ աղա «Հայկական հուշարձանների ճանաչման ծրագիր» ՀԿ-ի դասարագ, վանքի դասարագները ներկայացնող բազմալեզու սեղեկագրական վահանակների բացման արարողությունը: Սիդրակ Եղիսիկյանը եմք բարեպաշտ մեր ժողովրդին ուխտով եւ աղոթով մասնակից դառնալ վերածանումը սրբազան արարողությանը:

ԳԻՒՄԸ ԳՈՒՐԿՄԵՏ ԹԵՄԻ

Հայ-իրանական ազգայնական գոհու ստեղծումը՝ ֆնտարկման փուլում

1-ին էջից
Հայաստանի եւ Իրանի արսափն ֆալսական գերաստեղծությունների ղեկավարներն անդրադարձել են նաեւ սարածաբանային հարցերի: Նախադրյալը նշել է, որ Հայաստանը միջոց հանդես է եկել սարածաբանական ստեղծական խաղաղության եւ կայունության անդամում, խնդիրների բացառապես խաղաղ ճանաչարհով բանակցությունների եւ երկխոսության միջոցով լուծման օգտին: Սամույցեր Մոթաֆի խնդրանքով եղվարդ Նախադրյալը ներկայացրել է արցախյան հիմնահարցի կարգավորման բանակցությունների ընթացքը՝ կարեւորելով Իրանի հավասարակշռված եւ կառուցողական դիրքորոշումը այդ հարցում:

դի ունենում, իսկ վիզային ռեժիմին առնչվող հարցերը կդիտարկեն երկու երկրների արսափն գերաստեղծությունների հյուպատոսական բաժինների միջոցով:

Թեհրանում նախարար Նախադրյալը հանդիպել է նաեւ Իրանի ազգային անվանագրության բարձագույն խորհրդի ֆարսուղար Սաիդ Ջալիլիի հետ: Եղվարդ Նախադրյալն ու Սաիդ Ջալիլին անդրադարձել են երկկողմ հարաբերությունների սարքեր ոլորներին, երկու երկրների անվանագրության խորհուրդների համագործակցությանը, սարածաբանական անվանագրության աղախովման խնդիրներին:

Սաիդ Ջալիլիի խնդրանքով եղվարդ Նախադրյալը ներկայացրել է արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացի վերջին զարգացումները:

Նույն օրը երեկոյան եղվարդ Նախադրյալը Իրանահայոց թեմի առաջնորդարձում հանդիպել է Իրանահայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

Իրանի արսափն արսափն իր հայաստանյան դասարագին սեղեկագրել է Իրանի միջուկային ծրագրի շարքը սեղի ունեցած զարգացումներին, դրա վերաբերյալ միջազգային հանրության հետ ընթացող բանակցություններին: Այս ենթատեման նախարար Նախադրյալը նշել է, որ Հայաստանը ուժադրությամբ հետեւում է Իրանի միջուկային ծրագրին առնչվող իրարաձուլություններին եւ հուսով է, որ Իրանն ու միջազգային հանրությունը համատեղ ջանքերով կարող են զալ փոխադարձ ընդունելի լուծման:

Հայաստանի եւ Իրանի ԱԳ նախարարների համատեղ մամլո ասուլիսում, ըստ Բարս գործակալության, Նախադրյալը հայտարարել է. «Հայաստանը գտնվում է, որ Իրանը կարող է ակնառու դերակատարություն ունենալ կարգավորման գործում»: Միեւնույն ժամանակ, ըստ նախարարի, Իրանը գուրավոր է դարաբայան հարցում:

Գործակալության սեղեկագրվությունն այդուհետեւ բավականին հետաքրքրական է, ֆանի որ, ըստ գործակալության հիշեցման, «դեռեւ մարտին Ադրբայջանում Իրանի դեպի Սոհամմադ Բաբեր Բահրամին հայտարարել էր, թե Ադրբայջանն ու Հայաստանը դիմել են Իրանին՝ միջոցով հանդիսանալու հակամարտության կարգավորման հարցում»:

Ինչեւէ, Նախադրյալն Իրանում սեղեկագրել է, որ շուտով այդ երկրում Հայաստանի մշակույթի օրեր կլինեն: Իսկ ինչ վերաբերում է ազգայնական գոհու ստեղծմանն ու վիզային ռեժիմի դարգեցմանը, Նախադրյալը ֆնտարկումներ են ստեղծում:

Ա. ՆԱԽԱԴՐՅԱԼ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԻԹ
Հրատարակված ժամ արի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԻԹ» ՍՊԸ
Երևան 0010, Հանրապետության 47
Ֆախս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminfo.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈՒԲ ՄԻՔԻԵԼԵՍ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՒՅԻ ՅԱԿՈՒԲԵԼԵՍ / հեռ. 529221
Հավակարհալի (գովազդ) / հեռ. 582960
Լրագրողների սեմեակ / հեռ. 581841
Համակարգչ. ծառայություն / հեռ. 582483
Շուրջօրեայ լրատվական ծառայություն
/ հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայություն
«ԱԶԳ» թեմքի
Թեմքի միջոցով անընդունելի թե մասնակի արսափումները սղագիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությանը կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրաւոր համաձայնության խստի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրենքի: Սիդրակը չեն գրախոսում ու չեն վերադարձում:
Գ արտով յօրդաձեռները գովազդային են, որոնց բովանդակությունը համար խմբագրությունը դասարագնաստեղծում չի կրում:
«AZG» Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Ադրբայջանի հանաձ աղմուկը հենց իրեն դրեց ոչ ռաիեկան վիճակում

1-ին էջից
ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախազահող երկրները, ինչդեռ նաեւ միջազգային հանրության գերակա ժամանակահատվածում ԼՂ հակամարտության կարգավորման ներկայիս ձեռաչափի փոփոխմանն ուղղված որեւէ ֆայլի եւ միանգամակ սասարել են ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախազահողների ջանքերին: Բնականաբար, Ադրբայջանի նման աղակառուցողական կեցվածքը, աջակցություն չգտնելով անդամ երկրների կողմից, բացասաբար ժիտի անդրադարձնալ վերջինիս հեղինակությունը վրա, այն ոչ միայն թույլ չէր տա Բախվին ինչ-որ դիվիդենդներ ստանալ, այլեւ՝ հակառակը: Դա էլ հիմնականում դասառա դարձավ Ադրբայջանի կողմից բանաձեռված փոփոխության չներկայացնելու համար:

- Արդյոք այդ նախազոծի գոյությունը հաջողի նսառզանի օրակարգում չի՞ կարող օգտագործվել որդես ճնեման լծակ Հայաստանի նկասմամբ:

- Ինչդեռ բազմիցս նշվել է, ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի բանաձեռները խորհրդասվական բնույթ են կրում: Ավելին, մի բանաձեռ, որը ՄԱԿ-ի անդամ երկրների գերազանցող մեծամասնության աջակցությունը չի վայելում, չի կարող որեւէ ազդեցություն ունենալ, առավել եւս՝ լծակ լինել: Այնուհանդերձ, Հայաստանը մասնապես լուծել է, որ գնազան միակողմանի փաստաթղթերի առաջադրումը սարքեր ասյաններում, եւ ՄԱԿ-ը բացառություն չէ, որեւէ հաձակ չեն առնվում Լեռնային Ղարաբաղի ինքնորոշման իրավունքը եւ ազգայնական կյանքը սնորհները ցանկությունը, միայն բա-

ցասաբար է անդրադարձնում բանակցային գործընթացի վրա՝ ստեղծելով անհարկի խոչընդոտներ ու ձգձգումներ: Դրա մասին է խոսում նաեւ անցյալի փորձը: Այս սեսակեցից եւս որեւէ նման թեարժեք փաստաթուղթ չի կարող դառնալ ճնեման լծակ ոչ Հայաստանի, ոչ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի բանակցային գործընթացի, ոչ էլ Լեռնային Ղարաբաղի վրա:

- Հնչում են սարքեր մեկնաբանություններ եւ գնահատականներ, թե ՄԱԿ-ում նման իրավիճակը Հայաստանի արսափն ֆալսականություն դասարագնության արդյունք է: Միեւնույն ժամանակ, անգամ այս բանաձեռի նախազոծի փոփոխության դրվելու դեմքում, անկասկած էր, որ կընդունվի: Ինչդեռ է Հայաստանը փորձում ռաիեկ վիճակը:

- Կարծում են, սխալ է ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայում ինչ-որ նախազոծի անցնել-չանցնելը կաղել արսափն ֆալսական հաջողություն կամ անհաջողության հետ: Նախ, ցանկացած երկիր իրավունք ունի բանաձեռի նախազոծ ներկայացնել: Այլ խնդիր է, թե նշյալ նախաձեռնությունը որքանով է սասարվում մյուս դեմքությունների կողմից, եւ որքանով է այն առաջ մղում միջազգային գործընթացները: Ցավով, լինում են նաեւ ձեռակառուցողական նախազոծեր, որոնք ավելի ռաիեկ ասակ ունեն ինչ-ինչ փոփոխություններ, բայց որոնց օգտակարությունը խիստ կասկածելի է: Պարզապես գործող ընթացակարգերի արդյունքում դրանք կարող են ընդունվել, փաստացիորեն մնալով թղթի վրա: Նույն ՄԱԿ-ում սարքեր երկրների դեմ սարքեր ժամանակներում բանաձեռներ են ընդուն-

վել, սակայն դրանով նշված դեմքությունների վարկանիշն անմեծելի չի նվազել, իսկ արսափն ֆալսականությունը վնաս չի կրել: Արսափն ֆալսական հաջողությունները, կարծում են, մեզ է գնահատել արդյունքով, այլ ոչ թե արդմկառույցային: Եվ կունկրես այս դեմքում ճիշտ հակառակն էր. ադրբայջանցիների համար աղմուկի դասարագայուն հենց իրեն էին հայանվել ոչ ռաիեկան վիճակում:

- Ինչ է արվել Հայաստանի ԱԳ նախարարության կողմից բանաձեռի հնարավոր բացասական ազդեցությունը կանխելու համար:

- Հնարավոր բացասական ազդեցությանն արդեն նախորդ հարցի ժամանակ անդրադարձ արվեց: Ինչ վերաբերում է գործադրած ջանքերին, ապա հանրապետության նախազահող, արսափնախարարը եւ նախարարությունը անհրաժեշտ աշխատանք են իրականացրել միջազգային հանրությանը ադրբայջանական այդ ֆայլի աղակառուցողական տույան մասին իրազեկելու ուղղությամբ: Դրա արդյունքում է, որ այդ բանաձեռի նախազոծը հանվել է ֆնտարկումից: Մի ֆանի օրերի ընթացքում մեր դիվանագիտական ներկայացուցչությունները 600-ից ավելի համադիտումներ են ունեցել այլ երկրների ներկայացուցիչների հետ, արսափնախարարը հարյուրավոր հեռախոսազրույցներ է ունեցել իր գործընկերների հետ, 200-ից ավելի նմանակներ է ուղարկել իր գործընկերներին, միջազգային կառույցների ղեկավարներին: Այսինքն՝ բոլոր հնարավոր ջանքերը գործադրվել են բանակցային գործընթացը անխաթար դիտելու համար:

Հեռավոր Ամասիայի բնակիչները ձգտում են հեռ չմնալ ժամանակակից կյանքից. նրանք դժգոհում են, երբ լսում են «Ամասիան փայլազարհ դուրս է» արտահայտությունը: Ամասիան համայնքը մտնում է Շիրակի մարզի մեջ, սահմանամերձ է Թուրքիային: Չնայած դժվարին դրամային համայնքի բնակիչներն աղաքային ճայում են լավատեսորեն և թայֆարում լավ կյանքի համար:

Ամասիայի խնդիրներին իրազեկ է Արմենական-Ռամկավար ազատական կուսակցությունը (ՌԱԿ): «Հասարակական կազմակերպությունները (ՀԿ) և կուսակցությունները ղեկավարում են լինեն գյուղացիների կողմից: Առաջինն այս կազմակերպությունները ղեկավարում են օժանդակներ մարդկանց, մեծապես բնակիչները:

խաներ: «Ուրախ եմ, որ այս այբբենարաններով են երեխաները սկսելու իրենց սառնամանաչությունը», ասում է Գ. Մուրադյանը, աղա ընդգծում. «Հայաստանի ֆաղափաղները ղեկավարում են լինեն կիրք, գիտելիքներով զինված: Այստիպի ֆաղափաղներ են ղեկավարում հասարակությունը»:

«Նանե» խմբակը ստեղծվել է «Ամասիայի ֆաղափաղական հասարակության զարգացման կենտրոն» ՀԿ-ի նախաձեռնությամբ ու կամավորների օգնությամբ: Ժամանակակից Ամասիա համայնքի ունեցել է մանկապարտեզ, բայց հետ փակվել է: Մանկապարտեզի շինարարությունը ղեկավարում է և աղաքային վերաբացվելու է: Մինչ կուլտուրային մանկապարտեզի նորոգման խնդիրները, Մեր Մեյիփյանը՝ «Ամասիայի ֆաղափաղ»:

տեմբ»: Ակունքի անդամներն ամիջապանորեն բնակիչներին հեռ, ձգտում հնարավոր չափով օժանդակել նրանց: «Ամասիա» և «Չաղել Եսայան» ակունքների համատեղ աշխատանքի շնորհիվ էր, որ իրականություն դարձավ «հաղափաղներ երեխաներին» ծրագրի հերթական բարեգործական ակցիան:

Սեպտեմբերի 14-ին Արմենական-ՌԱԿ-ի անդամները հանդիպեցին նաև Ամասիա համայնքի ղեկավար Աղասի Ամիրյանի հետ, զրուցեցին համայնքի խնդիրների մասին:

Ներկայումս Ամասիան 2218 բնակիչ ունի: Տարիների ընթացքում բնակչության թիվն այստեղ նվազել է: Աղասի Ամիրյանը եղեկացնում է, որ 1998 թվականին Ամասիայի դպրոցը 380 աշակերտ է ունեցել:

Արմենական-ՌԱԿ-ի բարեգործությունն Ամասիա համայնքում

Որանք խնդիրներին: ՀԿ-ները ղեկավարում են զարգացման լինեն, որոշակի կարողանան օգնել մարդկանց: Որքան հզոր ու զարգացած են ՀԿ-ները, այնքան հզոր է դեռությունը, քանի որ դեռությունը հենվում է հենց այս կազմակերպությունների վրա», ասում է Արմենական-ՌԱԿ-ի վարչության անդամ, «Չաղել Եսայան» կամային ակունքի ասեմադեսուի **Գայանե Մուրադյանը**:

մար: «Չաղել Եսայան» ակունքի հանգանակած խաղալիքներն իրադեռ են ինչ էն ու անհրաժեշտ:

«Ուրախալի է, որ որևէ կազմակերպություն կամ կենտրոն ուսուցողություն է դարձնում ծայրամասային համայնքներին ու գյուղերին», ասում է «Ամասիայի ֆաղափաղական հասարակության զարգացման կենտրոն» ՀԿ-ի ծնողական խորհրդի նախագահ էմիլիա Մանուկյանը, աղա հավելում. «Այդ կազմակերպությունները զուցե 1-2 գրիչ են բերում, բայց կարևորն այն է, որ մարդիկ իրենց հետ բերում են նաև ջերմություն ու բերկրամբ»:

2008-ին՝ 180 աշակերտ: Այսօր աշակերտների թիվը հասնում է ընդամենը 150-ի: «Համայնքի ամենամեծ խնդիրը գործազրկությունն է», ասում է Ա. Ամիրյանը: Նրա խոսքով՝ Շիրակի դասավանդում սոցիալապես անենավաս լինակում առաջ եղել է հենց Ամասիա համայնքը. «Վերջին մի տարում մի քիչ առաջընթաց կա»:

Հիմա Ամասիայում կարի ֆաբրիկա է կառուցվում, այս տարվա դեկտեմբերին կավարտվեն շինարարական աշխատանքները, որից հետո արդեն կստեղծվեն սարավորումները: Համայնքի ղեկավարն ուրախությամբ ասում է, որ կարի ֆաբրիկայի շինարարության շնորհիվ նոր աշխատատեղեր կբացվեն. «Սկզբում 50 տեղ կբացվի, հետագայում այդ թիվը կավելանա. շուտով 200 նոր աշխատատեղ կունենանք»: Համայնքի արհեստագործական ուսումնարան ունի, որը կարող է դաստիարակել կարի ֆաբրիկայի համար: Աղասի Ամիրյանը նաև տեղեկացրեց, որ Սոցիալական աշխատանքի հիմնադրամի միջոցներով հիմա վերակազմակերպվում է համայնքի մանկապարտեզը, հիմնադրված համար 100 միլիոնից ավելի դրամ է հասկացվել:

Որքան էլ ցավալի է, հեռավոր գյուղերի բնակիչները ձգտում են հեռանալ հայրենի գյուղից. դասձառը սոցիալական ծանր դրամայիններն են: «Հարկավոր է աջակցել գյուղական համայնքներին, որոշակի դրամ չկազմավորվելուց: Եթե չօգնենք գյուղացիներին, աղաքային կունենանք անապատային գյուղեր: Առանձնակի ուսուցողական են արժանի սահմանամերձ գյուղերը, որոնք ռազմավարական նշանակություն ունեն», նշում է Գայանե Մուրադյանը: Առաջնորդվելով հենց այս սկզբունքներով՝ «Չաղել Եսայան» ակունքն իրականացնում է «Խաղալիքներ երեխաներին» բարեգործական ծրագիրը, որի նպատակն է աջակցել Հայաստանի սահմանամերձ գյուղերի մանկապարտեզներին: Բարեգործական ակցիայի մեկնարկը եղել է Արագածոտնի մարզի Ուջան գյուղում՝ գրեթե 2 ամիս առաջ: Բարեգործական ծրագրի մասին կանանց ակունքը հայտարարություն է արել: «Դրանից հետո մենք թե փոքր, ծանոթ թե անծանոթ խաղալիքներ են ստանում կուսակցության գրասենյակ, ձգտում գտնել այս ձևով օգնել սահմանամերձ գյուղերի մանկապարտեզներին:

ցիական հասարակության զարգացման կենտրոն» ՀԿ-ի նախագահը, որոշակի է բարեգործական աշխատանքի սկսել: «Գառն կամավորների, որոնք համաձայնեցին աշխատել երեխաների հետ: Քանի որ մեր կենտրոնը բարեգործական է, ուզում էինք, որ այստեղ նաև երեխաներ այցելեն: Առաջարկեցինք ծնողներին, երբ որևէ համաձայնեցին այստեղ բերել երեխաներին: Այդպես էլ ձեռավորվեց «Նանե» մանկական խմբակը», դասնում է Մերի Մելիփյանը: 2006 թվականին խմբակն ընդամենը 4-5 երեխա է ունեցել, երբ 2 կամավոր, որոնք աշխատել են երեխաների հետ: «Մեր կամավորները մանկավարժի փոխում են, նախկինում աշխատել էին դպրոցում», ասում է Մերի: Ներկայումս երեխաների հետ աշխատող կամավորները հիմնականում երիտասարդներ են: Մերի կազմակերպում են ուսուցողական խաղեր ու հանրահամերգներ, դպրոց գնալուց առաջ դաստիարակողական սարիֆի երեխաներին: Մերին հոգարտեն նշում է, որ «Նանե» խմբակի երեխաները դպրոցում ավելի ակտիվ են ու լավ են սովորում, քան նրանք, ովքեր չեն եղել խմբակում: «Նանե» խմբակը ոչ մտնու է, ոչ մանկապարտեզ, ոչ էլ դպրոց: Այն ստեղծվել է անհասցեի միջոցով աշխատանքի շնորհիվ: Մտնուց ու մանկապարտեզից ոչ ղակաս երեխաներն այստեղ դաստիարակվում են, խաղում ու շփվում իրար հետ:

«Ամասիայի ֆաղափաղական հասարակության զարգացման կենտրոն» ՀԿ-ն ձեռավորվել է 2004 թվականին: Հիմնադիրը՝ «Հայկական Կարիսա» բարեգործական հասարակական կազմակերպություն (ԲՀԿ) է: ՀԿ-ն ղեկավարում է Գայանե Մուրադյանը: 2006 թվականին առաջնություն է նպաստել Ամասիայում ֆաղափաղական հասարակության դերի բարձրացման ու համայնքի զարգացմանը: ՀԿ-ն իր գործունեությունը ծավալում է Ամասիայի մարզադպրոցի շրջանում, որը վերանորոգել է «Հայկական Կարիսա», հենց այստեղ են հավաքվում «Նանե» խմբակի երեխաները: Զարգացման կենտրոնը կազմակերպում է նաև կինոդիտումներ, զբոսաշրջական խմբակներ: Մերի Մելիփյանը ասում է, որ ծնողներից ամենամիջ ընդամենը 1000-ական դրամ են վերցրել: «Հիմա գումարի չափն ավելացրել ենք, դարձել ենք 2500 դրամ: Այդ գումարը ծախսում ենք, օրինակ՝ մաքրության աշխատանքների վրա, ուզում ենք վճարել դայակին: Տիպ է, կամավորները նվիրված են աշխատանք, բայց մեզ նաև դայակ է հարկավոր», տեղեկացնում է Մերի: Ծնողների սկզբնականում Մերին ու կամավորները որոշել են խաղալիքներ գնել երեխաների համար, որովհետև խմբակը խաղալիքների ղակաս է ունեցել: Մերին ուրախությամբ ասում է, որ հիմա այդ գումարը կծախսեն այլ նպատակների համար:

«Մերի Մելիփյանը» ասում է, որ «Նանե» խմբակի երեխաները դպրոցում ավելի ակտիվ են ու լավ են սովորում, քան նրանք, ովքեր չեն եղել խմբակում: «Նանե» խմբակը ոչ մտնու է, ոչ մանկապարտեզ, ոչ էլ դպրոց: Այն ստեղծվել է անհասցեի միջոցով աշխատանքի շնորհիվ: Մտնուց ու մանկապարտեզից ոչ ղակաս երեխաներն այստեղ դաստիարակվում են, խաղում ու շփվում իրար հետ:

Սոցիալական աշխատանքի հիմնադրամի միջոցներով հիմա վերակազմակերպվում է համայնքի մանկապարտեզը, հիմնադրված համար 100 միլիոնից ավելի դրամ է հասկացվել: Ամասիայում 1-2 խնդիր չէ, որոնց մասին ղեկավարները բացառապես չեն: Այստեղ խնդիրները բացառապես չեն: Ամասիայում վաթսուր լինակում է առողջապահության դոկտոր: Հիվանդանոցային ղակասներն այնտեղ չեն, որ սոցիալական աշխատանքի կազմակերպում է Արմենական-ՌԱԿ վարչության անդամ, «Արմենական» ակունքի ասեմադեսու **Սամվել Տոնոյանը**, ով նույնպես այցելել էր Ամասիա: «Տեսնեմք կկարողանանք մեր ակտիվությամբ զսնել ներդրողների, որոնք ցանկանում կունենան նշանակալիքները ներդրումներ անելու», ասում է Ս. Տոնոյանը:

Արդեն մի տարի Ամասիայում գործում է Արմենական-ՌԱԿ-ի «Ամասիա» ակունքը: Գոռ Փիլոյանը՝ ակունքի ասեմադեսու, տեղեկացնում է, որ իրենց ակունքը արդեն 35 անգամ ունի, նրանք հիմնականում համայնքի բնակիչներն են: «Երբ նոր էր կազմավորվել ակունքը, գործում էր մեր տանը: Այս տարվա ապրիլից տեղափոխվեցին գյուղապետարանի

Ի.ԳԱ ԳԵՏՐՈՍՅԱՆ
Ամասիա-Երեան

Տայ օգնության ֆոնդը մասնակցում է Գյումրիի վերականգնմանը

Ամերիկահայ ձանաչված լրագրող **Ջորջին Ավագյանը վերջերս ՀՕՖ-ի փոխստեղծ Սարգիս Փիլիպոսյանի հետ Գյումրի այցելելով՝ բարեփոխված բնակարանները տեսնելուց հետո, որոնց մասին գրում է ստորև բարձրանաբար ներկայացվող հոդվածում:**

Բարեփոխումները նկատելի են ամենուրեք Հայաստանի այս երկրորդ 130 հազար բնակչություն ունեցող ֆաղափաղում: Եվ այդ բարեփոխումներին նպաստող մի քանի ծրագրեր մեկնակցում են, համարվում են ֆինանսավորվում Հայ օգնության ֆոնդի միջոցներով: Դրանցից մեկը Սարգիսի և Նեան Արիմիլյանների անվան ծերանոցն է, որն իր դռները 2000 թվին բացեց մոտ 200 անտեր մնացած ավագ սերունդի ներկայացուցիչների առաջ: Մեծամասնու-

թյունը կանայք են, որոնց կիճակը խիստ հուսահատական կլինեք առանց ՀՕՖ-ի օժանդակության:

Յոթամասնամյա **Հայկանուց Սարգյանը**, ում երկու դուստրերն ու մեկ որդին զոհ էին գնացել երկրաշարժին, առաջինը է արյան բարձր ճնշմամբ և չէր կարող հոգալ իր անմիջական կարիքները ծախսելով 45 դոլարին համարժեք իր քուսակով: 60-ամյա **Վարդան Խաղալիքի** վիճակն ավելի վատ է: Նա վերջերս քի սազմադղ է ունեցել և ստանում է ընդամենը 30 դոլարին համարժեք քուսակ: 74 տարեկան Լամարա Վարդապետյանի կույր ամուսնուն Բաբկուն 1990 թվին ազդեցություն այնտեղ էին ծեծել, որ մահացել էր:

Այս մարդկանց և նրանց մանուկներին սննդամթերք ապահովելու, հոգասարմունքներով օգնության են հասնում իրենց գործին նվիրված անձնավոր-

ություններ Մարինա Բազաբեան (ՀՕՖ-ի Շիրակի բաժնի ստեղծող), Գառիկ Լաճիկյանը (ծրագրի ընդհանուր համարող), Գոռ Սիմոնյանը (ճաշարանի հարցերի համարող) և ուրիշներ: Հոլիսիին նրանց միացան նաև ACYOA հայկական ծառայությունների ծրագրի շրջանակներում Հայաստան այցելած ամերիկահայ 18 ուսանողներ, որոնք ուսանելի փորձառություն ձեռք բերեցին այնտեղ:

ՀՕՖ-ի հաջողված մյուս նախաձեռնությունը Գյումրիի թիվ 6 երաժշտական դպրոցն է, որը լինելով լավագույնը Հայաստանում, դեռևս «դոմիլիոն» է բարունակում ծավալել իր գործունեությունը: Օգոստոսին Հայաստան այցելած ամերիկահայ ռոբերտ **Սերժ Թանգյանը** համանապակցում էր դպրոցի վերակառուցման ծրագրին, որը 250 հազար դոլար է արժենալու: Նա հետևում է

«Դիպ Փարսի» ռոբերտի նախկին վոկալիստ Իեն Գիլանի և «Բլեթ Սաբաթի» ու «Հեվն Էնդ Հել» խմբերի կիթառահար Թոնի Սյոմիի օրինակին, որոնք, նրանից առաջ ելույթ ունենալով, 45 հազար դոլար սրամարդել էին ծրագրին: Կառավարությունն էլ իր հերթին 27 հազար դոլար էր հասկացրել ընդհանուր գումարը հասցնելով 72 հազարի: Մեր այցելության ժամանակ դպրոցի ստորին **Հարություն Ասատրյանը** ծանոթացրեց մեզ սարճավոր ուսանողների հետ, որոնք համադասարանից համերգ սվեցին մեր դասիկին:

ՀՕՖ-ի երրորդ նախաձեռնությունը, որը չափազանց կարևոր է ֆաղափաղի սնտեսական վերելքի համար, Գյումրիի «Ինտերնեթ սեյնտրոլոգիական կենտրոնի» կազմավորումն ու գործունեությունն է: Երկու տարվա կրթական այս ծրագիրը նպաստում է, որ երիտա-

սարդները, փոխանակ լինելու իրենց ֆաղափաղ, մնան տեղում և աշխատանքի անցնեն այնտեղի ճանաչված միջազգային ընկերություններում, ինչպիսիք են «Բուրեհանը», «Սիներջին», «Վիբրեթ լոջինգ» և այլն:

«Արդեն 60 ուսանողներ ավարտել են կրթությանը հիմնարկման օրից և տեղավորվել աշխատանքի բարձր աշխատատեղում: Ծրագիրը նոր օրինակ է ներկայացնում երիտասարդներին», ասում է կենտրոնի փոխստեղծ **Ամայա Երոյանը**:

ՀՕՖ-ը բարունակում է իր առաջնությունը Գյումրիում: Արեւը մայր էր մտնում, երբ մեմ դուրս եկանք դասարանից հարուստ անցյալ ունեցող այս ֆաղափաղ, որը երկար ժամանակ հուսահատ թիբրի մեջ լինելուց հետո վերջապես ղակաս աղաքային միջավայր էր կենսունակությունն է վերականգնում:

Ս. Օ.

Ազակութուն՝ ինքն իր հասնելու և արվեստի

Արարատի մարզում 112 դպրոց կա, որոնք ամենայն դեպքում հայաստանի պատմության կամ հայաստանի մասին կապ ունենում են: «Երգը բարեկամության կամ մարտի» ռուսական երգի հանրապետական փառատոնին: Ավելին, մարզում գտնվում են, որ լավ կլիմայի մասին միջազգայնորեն ավանդույթ դառնան, քանի որ երեխաներն իսկապես կարիք ունենում են ռուսական մշակույթին ծանոթանալու: Ռուսաստանի հայերի միության փոխնախագահ **Վլադիմիր Աղայանի** գլխավորած լուսավորչական խումբը մարզային այցելությունների շարքում Երևանում հեռավոր կապեր է հաստատում:

դպրոցից բոլոր անվանակարգերում մեկական աշակերտ կարող է հայտնվել եզրափակիչում, եթե, իհարկե, կիսադասարանի դպրոցից հետո Երևանում, մարզային մակարդակները:

Աղայանը շեշտեց, որ Ռուսաստանի հայերի միությունն այս փառատոնի անցկացմամբ փորձում է իր նպատակները իրականացնել: Այս նպատակները, սակայն որևէ դեպքում դա չի կարողանա իրականացնել ի վնաս հայերենի և հայ մշակույթի:

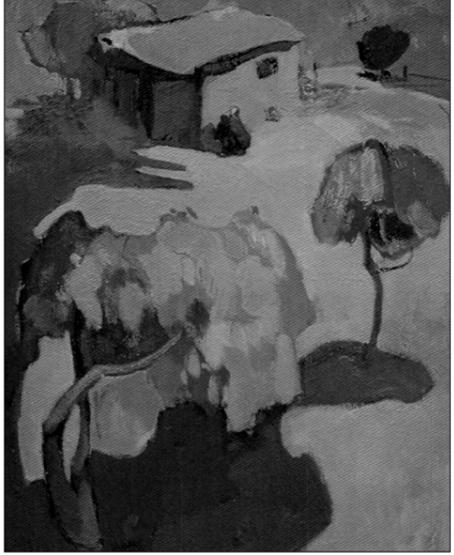
Փոխնախագահ **Սիմոնյանը** շեշտեց, որ Արարատի մարզում գործում է 17 երաժշտական դպրոց,

ու հոյակապ միջավայր է ստեղծվել, որ փառատոնը նախաձեռնողը՝ ՌԴՄ նախագահ Արա Աբրահամյանը նույն մարզից է: Նման փառատոն անցկացնելու գաղափարի կարելիության ելույթ էր մեկ հասկանալի էլ, ըստ մարզպետի, այն է, որ այդ ամենն արվում է երեխաների համար, որպեսզի վերջիններս կրթվեն ու դաստիարակվեն, քանզի միակ մնայուն արժեքն է գիտելիքն է:

Սերգեյ Բազրայանը դաստիարակությունն այսպես մարզում փառատոնի անցկացման օժանդակելու առնչությամբ, քանի որ կարելի է լավ կրթություն ունեցող եւ մրցունակ աշակերտներ

Թեմայի մշակութային միության ցուցասահուն այսօր ներկայացվող գեղանկարիչը՝ **Սրապիոն Դանիելյանը**, 2009-ի ԹՄՍ «Վահան Թեմյան» եւ Համալսարանային հայկական կոնգրեսի «2009-ի լավագույն գեղանկարչական աշխատանքի համար» մրցանակաբաժնի դափնեկիր է: Ավարտել է Երևանի գեղարվեստի ակադեմիան, ունեցել է անհատական և խմբակային մի շարք ցուցահանդեսներ: Նկարչին աղբյուր է ստեղծագործում է Արարատում, դասավանդում է կերպարվեստ առարկա Երևանի «Պիժ Եւ Գոյն» գեղարվեստի ստուդիայում:

Տեղի ցուցահանդեսի առիթով տրամադրված կատարվում իր գեղանկարչության մասին ընդհանուր խոսքում կարող է լինել: «Առավել զննասեր ինչ-ժամանակ գեղանկարչի ձգտումն է կոմպոզիցիոն եւ գունաստեղծական կողմ կառուցվածի ստեղծման: Այս խմբակային մեջ ուղղակի անթերի է «Անան արեւ» կտավը՝ գունաստեղծի աշխատանքի խաղերի ու լուսավորության հաճելի աստիճաններով, ամեն ինչով բանաստեղծական»:

«Անան արեւ», 2007

Յուզահանդեսի նախորդ օրը լուսավորչություն ունեցանք նկարչի հետ. արվեստագետ, որ կարելի է ասել նկարում է իմեն իր համար: Թեմայի մարզային բնույթը, գույնը մարզային աղբյուրները, երգի ընդհանուր մթնոլորտը նրան բանաստեղծական էր: «Երբ այսօր հիանում եմ անցյալի գլուխգործոցներով, գործերն են չէ խոսողը»: Դասական գեղանկարչության ավանդույթների անխախտ արվեստ է ներկայացնում 43-ամյա նկարիչը եւ արվեստում որևէ դրսևորում գոյություն ունի, եթե չիմոն է, չի ընդունում: Հանդարտորեն է վերաբերում նաեւ այն խոսքերին, թե նկարչության այդ սեսակն անցյալի գիրկն է անցել, զսեղծվել, որ XX դարակարգի գեղարվեստի աշխարհը հեղեղած բազմաթիվ ուղղություններն ու իզմերն էլ (զարգացումները) սղառիչ դրսևորումներ արդեն ունեցել են:

Նրա արվեստը մարդկային է. կոմպոզիցիոն գործեր, բնական, թե մասշտաբային շեշտված են մարդկային ջերմությամբ: Նկարչի եւս-ը որդեկ ընդհանուր կերպար, ներկա է բոլոր աշխատանքներում: Իմեն էլ այդպես է մտածում. «Նկարչի բնավորությունն արագույնով է իր նկարչության մեջ»: Աշխարհին հարաբերվում է լուրջ ու շիտակ, աշխարհն ընկալում ռեալիզմի հարթությամբ եւ նույնպես էլ արձագանքում, կտավին հանձնում այն, ինչ զգացել ու աղբյուր է: Հնարավոր, կեղծը, առավել եւս դասաբարձրը խորք են նրան: «Կեղծը, չիմոն ինձ խանգարում են: Եթե լինում են այդպիսի, արվեստագույն երկար չեն մնում, դեն են մետնում»:

Բնույթով սակավախոս, ներամոտի, նա նախընտրում է լուր աշխատանք. «Երբ այսօր հիանում եմ անցյալի գլուխգործոցներով, գործերն են չէ խոսողը»: Դասական գեղանկարչության ավանդույթների անխախտ արվեստ է ներկայացնում 43-ամյա նկարիչը եւ արվեստում որևէ դրսևորում գոյություն ունի, եթե չիմոն է, չի ընդունում: Հանդարտորեն է վերաբերում նաեւ այն խոսքերին, թե նկարչության այդ սեսակն անցյալի գիրկն է անցել, զսեղծվել, որ XX դարակարգի գեղարվեստի աշխարհը հեղեղած բազմաթիվ ուղղություններն ու իզմերն էլ (զարգացումները) սղառիչ դրսևորումներ արդեն ունեցել են:

Նրա արվեստը մարդկային է. կոմպոզիցիոն գործեր, բնական, թե մասշտաբային շեշտված են մարդկային ջերմությամբ: Նկարչի եւս-ը որդեկ ընդհանուր կերպար, ներկա է բոլոր աշխատանքներում: Իմեն էլ այդպես է մտածում. «Նկարչի բնավորությունն արագույնով է իր նկարչության մեջ»: Աշխարհին հարաբերվում է լուրջ ու շիտակ, աշխարհն ընկալում ռեալիզմի հարթությամբ եւ նույնպես էլ արձագանքում, կտավին հանձնում այն, ինչ զգացել ու աղբյուր է: Հնարավոր, կեղծը, առավել եւս դասաբարձրը խորք են նրան: «Կեղծը, չիմոն ինձ խանգարում են: Եթե լինում են այդպիսի, արվեստագույն երկար չեն մնում, դեն են մետնում»:

Նկարչական այս արհեստագիտությունների վրա միջավայրը, անուշադր, աղբյուրություն բողբել է, ինչը երևում է հասկալի բազմաթիվ գույն կոմպոզիցիոններից, դրանք գունային մթնոլորտից, կերպարներում մեր լինելը մեզ է բնականորեն ժամանակ, որտեղ նրա զգացողական աշխարհն ավելի թափանցիկ ու ավելի ներդաշնակ է, գունային դրսևորումներն անհամեմատ արհեստագիտական:

Երգը՝ բարեկամության կամ մարտի

Ռուսաստանի հայերի միության պատմության մարզային այցելությունները՝ ռուսական երգի փառատոնի շրջանակներում

այցով Արարատի մարզում էր, մարզպետարանում տեղի ունեցած հանդիպմանը մարզպետարանի աշխատակազմի կրթության, մշակույթի եւ սպորտի վարչության ղեկավար Անահիտ Հակոբյանն էլ հենց «Ազգի» թղթակցին վստահեցրեց, որ իրենց մարզի դպրոցներն ամենայն ակնկալությամբ են մասնակցում մասնակցություններին:

Վայոց ձորի մարզպետ Սերգեյ Բազրայանը եւ ՌԴՄ փոխնախագահ Վլադիմիր Աղայանը

Փառատոնի նպատակն է Հայաստանի դպրոցականներին առավել ակտիվորեն հաղորդակից դարձնել ռուս ժողովրդի մշակութային եւ հոգեւոր արժեքներին, նրանք Արարատի մարզում, ռուսական մշակույթի եւ ռուսաց լեզվի նկատմամբ նրանց հետաքրքրությունները եւ դրանով իսկ աջակցել Հայաստանում ռուսական մշակույթի եւ ռուսաց լեզվի վարկի բարձրացմանը, Ռուսաստանի, որպես Հայաստանի ռազմավարական գործընկերոջ նկատմամբ ստեղծված բարեկամության հասարակական կարծիքի զարգացմանն ու հետագա խորացմանը:

Զննարկում Վայոց ձորի մարզպետարանում

Փառատոնը կազմակերպվում է «Ռուսաստանի հայերի միություն» համառուսաստանյան հասարակական կազմակերպության, «Ռուսաց լեզվի զարգացման հայկական կենտրոն» հասարակական կազմակերպության, «Русский Мир» հիմնադրամի (Ռուսաստանի Դաշնություն) կողմից, Հայաստանի կրթության եւ գիտության նախարարության, մշակույթի նախարարության, Երևանի քաղաքապետարանի, Հայաստանի Կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների միության աջակցությամբ: Փառատոնը նվիրված է Հայրենական մեծ պատերազմում սարած հաղթանակի 65-ամյակին եւ Ռուսաստանի հայերի միության 10-ամյա հոբելյանին:

որտեղ հանրակրթական դպրոցների երեխաներն են սովորում, ուսի մեծ է հավանականությունը, որ մարզը հաղթողներ կունենան:

Սեպտեմբերի 15-ին Արարատի մարզ այցելությունից հետո ՌԴՄ ղապավորությունը Լիյա Բալասանյանի հետ եղավ նաեւ Վայոց ձորի մարզում: Մարզպետ Սերգեյ Բազրայանի հետ հանդիպմանը, որին, բացի ՌԴՄ փոխնախագահ Վլադիմիր Աղայանից, փառատոնի կոորդինատոր Զուլիխեսա Հովսեփյանից եւ կրթության ու գիտության նախարարության ներկայացուցիչ Լիյա Բալասանյանից, մասնակցում էին նաեւ մարզպետարանի այն աշխատակիցները, որոնք անմիջականորեն առնչվում են դպրոցների ու փառատոնի մասն միջազգայնորեն կազմակերպման հարցերին:

Մարզպետ Բազրայանը փառատոնի ծրագիրը գերազանց որակեց, ընդգծելով, որ եւս մեկ ուրախակի

ունենալը: Վայոց ձորի մարզպետի ներկայացմամբ՝ ռուսերենի իմացությունն այսօր նախանշել է, սակայն այդ լեզուն մնում է մեզանում կարելի է կարելի է անհրաժեշտ թեկուզ այն իմանալ, որ Ռուսաստանը ռազմավարական գործընկեր է Հայաստանին:

ՌԴՄ փոխնախագահ Վլադիմիր Աղայանը, իր հերթին, ողջունեց մասնակցությանը, ընդգծելով, որ փառատոնի անցկացումը նաեւ հեռահար նպատակներ ունի, այն է՝ նախ դարձնել ավանդական, աղա՛միջազգային: Ավելին, ըստ Աղայանի, նրանք կա հասնելու նրան, որ ինչպես ՌԴՄ անցկացրած այլ մրցույթների արդյունքներով, այնպես էլ այս փառատոնի դեմքում հաղթողները հնարավորություն ստանան կրթությունը շարունակելու Ռուսաստանի կոնսերվատորիայում:

Ա. ՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

Արարատի փոխմարզպետ Սամվել Սիմոնյանի հետ ղապավորություն հանդիպմանը, որին մասնակցում էր նաեւ կրթության եւ գիտության նախարարության հանրակրթության վարչության առաջատար մասնագետ Լիյա Բալասանյանը, Վլադիմիր Աղայանը ներկայացրեց փառատոնի մանրամասները: Ըստ այդմ, փառատոնը անցկացվում է չորս փուլով՝ նախադասարանական, առաջին, երկրորդ եւ եզրափակիչ, որոնց ընթացքում յուրաքանչյուր մասնակից

